

ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
соціально-гуманітарної підготовки

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.
 Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

СИЛАБУС З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Філософія науки та інновацій

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Галузь знань: J «Транспорт та послуги»

Спеціальність: J5 «Морський та внутрішній водний транспорт»

Освітньо-наукова програма: Транспортні технології: експлуатація, ремонт та управління рухом засобів водного транспорту

Семестр / курс навчання: II / I

Статус освітнього компонента: обов'язковий

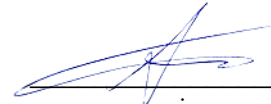
Форма навчання: очна

Херсон 2026 р.

Силабус освітнього компонента (ОК) «Філософія науки та інновацій» розробила доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарної підготовки Альона ЛЕЩЕНКО.

Гарант освітньо-наукової програми

Андрій БУКЕТОВ
ПІБ

підпис

Завідувач аспірантурою та докторантурою

Едуард АППАЗОВ
ПІБ

підпис

Наукове товариство студентів (слухачів), аспірантів, докторантів, молодих вчених

Протокол № 1 від «3» вересня 2026 р.

1. Загальна інформація	
Назва ОК	Філософія науки та інновацій
Викладач	д. філос. н., проф. Альона ЛЕЩЕНКО
Контактний номер викладача	(050)7499314
E-mail викладача	alena020114@ukr.net
Код ОК з освітньої програми	ОК 2
Обсяг ОК	3 кредити / 90 годин (42 години аудиторних занять. З них 28 годин лекцій, 14 годин практичних занять), 48 годин самостійної роботи.
Посилання на сайт	
Час проведення занять, консультацій	I курс, II семестр
Передреквізити і постреквізити ОК	Пререквізити: загальний рівень знань не нижче базової вищої освіти, володіння держаною мовою, персональним комп'ютером на рівні користувача. Курс безпосередньо пов'язаний зі знаннями, отриманими у процесі вивчення курсу «Філософія», Іноземна мова (англійська) для академічних цілей, Професійна етика науковця, Науковий стиль української мови. Постреквізити: філософія науки та інновації дає можливість опанувати науки: філософію і методологію науки, філософію освіти; базову підготовку до практичного використання наукової методології в оволодінні інноваційними знаннями та вміннями, їх ефективної реалізації у власній науково-дослідній діяльності: Логістика на водному транспорті, Ефективність експлуатації та управління рухом засобів водного транспорту.
2. Анотація до курсу	
ОК «Філософія науки» - галузь філософії, яка досліджує феномен науки в історичному розгортанні всіх його соціокультурних вимірів. В галузі наукових досліджень аспірант має оволодіти фундаментальними знаннями не тільки у своїй вузькій професійній сфері, але й мати виразні уявлення про специфіку функціонування науки в цілому. .	
3. Мета та завдання курсу	
Освоєння здобувачами головної епістемологічної проблематики науки: аналізу концептуальних основ і логіко-методологічного апарату науки. Вивчення сучасних філософських і загальнометодологічних знання в галузі науково-дослідної роботи та формування вмінь практично застосовувати сучасні філософські знання у процесі виконання власного наукового дослідження при розв'язанні комплексних завдань. Інноваційно-наукове оволодіння здобувачами методами сучасного наукового мислення, теоретико-методологічними засадами та інноваційними підходами в філософії науки і самої науки. Це також репрезентація науки в якості головного інструмента прогресивного розвитку суспільства, модернізації і постмодернізації суспільного виробництва, що можливо здійснити тільки за умов високоякісної підготовки молодих науковців та оволодіння ними певними навиками та вміннями творчо-інтелектуальної діяльності.	
4. Результати навчання (компетентності) та методи їх вимірювання	
У результаті засвоєння ОК здобувачі повинні знати:	

- філософсько-наукову методологію, гносеологію та епістемологію виникнення знань та їх перетворення в наукове знання в процесі пізнання;
- методи формування наукового світогляду та його системної репрезентації в активних формах наукового пізнання та акумуляції наукових знань;
- структуру наукового знання та сучасну класифікацію наук в історичній динаміці розвитку науки і зросту наукових знань;
- інноваційні підходи в науці та способи розвитку власного наукомісткого ресурсу знань, інноваційного світогляду як «бази знань» для творчо-наукової діяльності;
- основні практикологічні способи і форми реалізації набутих знань в складанні науково-дослідних програм та методів активного впровадження отриманих результатів в практику і виробництво.

уміти:

- розпізнавати і таксопонувати наукове знання в кластери їх практичного задіяння та операційного використання;
- вміння когнітивного оперування знаннями на основі різних методологічних підходів, в різних професійно-світоглядних аспектах і контекстуалізаціях;
- вміння до здійснення філософсько-наукового та епістемологічного аналізу знань та їх ІТ-алгоритмізації в різних наукових дискурсах та інноваційно-логістичних дискурсах;
- розвивати науково-компотенційні вміння згідно з розробленими інноваційно-технологічними моделями особистої науково-творчої самореалізації (багатоступеневої);
- вміння створювати та оперувати наукового знання в режимах його інноваційної актуалізації і реактуалізації на основі розроблених науково-дослідних програм та ІТ-програмування у створенні інновації

отримати навички:

- виконання оригінальних досліджень, досягнення наукових результатів;
- здатність поважати думку колег, в тому числі, якщо має іншу точку зору;
- застосування інноваційних наукових знань.

5. План вивчення ОК

№ з/п	Назва розділів та тем	Обсяг годин		
		Очна форма навчання		
		Лекція	ПЗ	СР
1	2	3	4	5
1	Філософія науки. Специфіка філософського осмислення науки	2		3
2	Генеза поняття науки у філософсько-історичному контексті	4	2	3
3	Філософське розуміння науки, наукових знань і пізнання, інноваційного мислення та інновації	2		3
4	Наукова діяльність та образ науки.	2		3
5	Науковий світогляд вченого та наукове дослідження	2	2	3
6	Сутність наукового тексту	2		3
7	Науково-дослідницькі форми та методи науки	2		3
8	Проблема істини в науці		2	3
9	Філософія техніки: Наука, техніка, технології	2	2	3

10	Традиційні, нетрадиційні та інноваційні підходи в науковому пізнанні, їх внутрішня структура і топологія	2		3
11	Наукові інновації та розвиток інноваційного світогляду і мислення	2	2	3
12	Інноваційна методологія створення наукового знання: когнітивні технології розробки інновацій та їх креативний синтез в нововведення	2		3
13	Творча самореалізація молодих науковців та інноваційні моделі їх успішного професійного самоствердження		2	3
14	Методи складання науково-дослідних програм зросту наукових знань	2		3
15	Проектна діяльність. Технології проектної діяльності	2		3
16	Доброчесність в науці та її соціальна роль		2	3
Всього		28	14	48

6. Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Вивчення матеріалу, що винесений на самостійне опрацювання	48	Згідно з розкладом занять	Тести, усні доповіді, словник, презентації, реферати.
Разом		48	Протягом семестру	-

7. Рекомендована література

Основна:

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. – К.: АБУ, 2002.
2. Дзьобань О. П. Філософія науки : підручник / О. П. Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2024. – 516 с.
3. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання. – Кременчук, 2011.
4. Рубанець О. М. Філософські проблеми наукового пізнання. – К., 2014.
5. Міхеєва В. Філософські проблеми наукового пізнання // Філософські проблеми наукового пізнання.
6. Чекаль Л.А. Верменко А.Ю. Павлова О. Ю. Супрун А.Г. Горбатюк Т.В. філософія науки. навчально-методичний посібник для студентів магістерського рівня підготовки стаціонарної та заочної. Дистанційної та екстернатної форм навчання усіх спеціальностей. – Київ :НАУ, 2007.-40с.

Додаткова:

1. Муратова І. А. Філософські проблеми наукового пізнання: конспект лекцій / І. А. Муратова; ред.: Б. В. Новіков; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». - К., 2011. - 140 с.
2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підр. для ВНЗ / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко. – К.: ВПЦ «Київ. ун-т». – 2008. – 223 с.
3. Лещенко А.М. Діджиталізація як філософська проблема.- «Філософсько-світоглядний вимір сучасності: міжгалузеві диспути». – Херсон, 2021 р.
4. Лещенко А.М. Структура і функції «Я-концепції» в формуванні релігійної особистості. - Вісник національного університету «Львівська політехніка». Філософські науки. – Львів, 2008. - № 607. – С. 76 – 81.
5. Пікашова Т.Д., Шашкова Л.О. Основи історії науки і техніки: навч. посібник / Т.Д. Пікашова, Л.О. Шашкова. – К.: ІЗМН, 1997. – 399 с.
6. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навч. посібник / В.С. Ратніков. – Вінниця: ВНТУ, 291 с.
7. Ратніков В.С., Макаров З.Ю. Історія та філософія науки. Хрестоматія. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 416 с.
8. Семенюк Е.П. Філософія сучасної науки і техніки: підр. – Львів: Світ, 2006. – 152 с.
9. Степаненко Д.М. Методологія наукових досліджень: підр. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
10. Практична філософія науки: збірка наук. праць // Ірина. Добронравова. – Суми: Університетська книга, 2017. – 352 с.
11. Філософія науки (Конспект лекцій для аспірантів, пошукачів та магістрів). Укладачі: В.М. Пронський, С.В. Комунаров. – К.: НТУУ «КПІ», 1997.- 200с.
12. Цехмістро І.З. Холістичная філософія науки / І.З. Цехмістро – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 364 с.
13. Leshchenko, A. M., Lavrynenko, S.O., Krymets, L.V., Chaika, Y.M., Holovina, O.V. Purpose and features of teaching philosophical disciplines at tertiary educational institutions while training specialists of various knowledge areas. - International Journal of Higher Education, 2020, 9(7), P. 321-331
14. Alona Leshchenko, Olena Lautu; Halyna Shaulska; Anatolii Yarovyi; Zorislav Makarov. Existentials of human existence. - Revista Amazonia Investiga 2023-05-30

Інфореурси

1. https://stud.com.ua/50082/filosofiya/filosofskie_vchennya_piznannya
2. https://pidruchniki.com/1854051639340/filosofiya/problema_piznannya_filosofiyi
3. https://studopedia.com.ua/1_70618_filosofskiy-analiz-protseesu-naukovogo-piznannya-gnoseologichni-problemi-nauki.html

4. https://studwood.ru/676999/prochie_distsipliny/filosofski_problemi_naukovogo_piznannya